

državni poredak u kojem se stavlja čitav čovjek u službu države odnosno zajednice (totalitarizam), islam je i duhovni pokret, religija, veza čovjeka s Bogom i društva s Bogom. Ta se veza najodličnije očituje upravo po molitvi koja stoji u središtu islama. Obradujući molitvu u islamu pisac zapravo daje izvrsne uvide u duhovnost islama, u religioznost i pobožnost islama. Poznato je da je islam bogat molitvama i onim obvezatnim i onim sasvim privatnim, dobrovoljnim. Molitva je ne samo dužnost svakog muslimana nego i uzrok radosti i veselja. Pisac u ovom djelu prikazuje mnogovrsne molitve: obvezatne molitve, molitve iz Korana, molitve iz duhovne baštine islamske prošlosti, molitve za razne prigode i za razne potrebe, molitve islamskih mističara.

Ova će nam knjiga pomoći da bolje upoznamo braću s kojom zajedno živimo a i da bolje znamo cijeniti molitvu koju smo naučili moliti u našem kršćanstvu. Često puta molitva muslimana i molitva kršćanina mogu se izmijeniti: oni imaju isti cilj, isti rječnik...

Adalbert REBIĆ

HUBERT FRANKEMÖLLE, BIBLISCHE HANDLUNGSANWEISUNGEN. Beispiele pragmatischer Exegese. Matthias-Grünwald-Verlag, Mainz 1983, S. 248. DM 42.

Dugo je u ovom stoljeću prevladavala tzv. „historijsko-kritička egzegeza“. Danas su mnogi egzegete, osobito oni koji su zaokupljeni pastoralnim problemima, postali nezadovoljni tom metodom koja je istina, vrhunski znanstvena, ali za praktični vjerski život, za duhovnost pojedinca, malo nudi. Zato su neki od njih pošli korak dalje (prema naprijed! ne rušeći nego građeći) od te znanstvene historijsko-kritičke egzegeze pa se počeli više baviti učincima, plodovima te egzegetske metode. To bi bila onda pragmatska ili pragmatična egzegeza: ona ima, kako samo ime kaže, većma za cilj primjenu biblijskog teksta na praktični život vjernika. Hubert Frankemölle pokušava po prvi puta tu novu metodu prikazati u knjizi „Biblische Handlungsanweisungen“. Osnovna teza te nove metode (koja stare metode ne zapostavlja nego pretpostavlja!) glasi: biblijski tekstovi žele kod čitača/slušaća nešto postignuti, nešto pokrenuti... Stoga su pored pisca važni i oni kojima je biblijski pisac uputio svoj spis, a važniji dakako i čitači/slušaći. Biblijski tekst dakle živi u krugu pisca, adresata i suvremenih čitača/slušaća. Biblijski tekst go-

vori o tome što čovjek mora činiti. Zato je važno upoznati to „morati činiti“.

Knjigu preporučamo svim bibličarima, osobito studentima teologije i onima koji se kane posvetiti radu „biblijskih kružaka“.

Adalbert REBIĆ

HEINZ MANFRED SCHULZ I 11 DJECE N.JEGOVE ŽUPSKE ZAJEDNICE, WIE WIR DEN GLAUBEN ALS FREUDE ERLEBEN. Das Kinderbuch zu „Was macht Gott den ganzen Tag?“ Matthias-Grünwald-Verlag, Mainz 1978, S. 92. DM 12.50

Heinz-Manfred Schulz (rođen 1933) je župnik u Eschbornu kod Frankfurta na Majni. On je već 1974. godine objavio vrlo zanimljivu knjigu „Was macht Gott den ganzen Tag?“ (Što radi Bog cijeli dan?). Od tada je knjiga doživjela već 8 izdanja. Pomogla je mnogim roditeljima u njihovu vjerskom odgoju djece. Ova nova knjiga želi djeci pomoći da se sama pozabave pitanjem vjere. Knjigu je sastavio župnik zajedno s 11 ostale djece. U knjizi su zapisana iskustva djece u odnosu na njihovu vjeru. Glavni su junaci knjige Michael (8 godina) i Suzana (11 godina). Michael i Suzana pripovijedaju svoje svakidašnje iskustvo s vjedom, a ostala djeca potom o tome raspravljaju i crtaju.

Knjiga je napisana vrlo živim jezikom i stilom. Namijenjena je djeci, osobito prvopričesnicima. Ovdje je spominjemo zato, jer je to vrlo vrijedan pokušaj da se o vjeri raspravlja s djecom jezikom i slikama djece. Naša domaća literatura je takvim knjigama vrlo siromašna pa bi u tom pokušaju mogla imati uzor.

Adalbert REBIĆ

PAUL WESS, IHR ALLE SEID GESCHWISTER, Gemeinde und Priester. 152 stranice, Matthias-Grünwald-Verlag, Mainz 1983. DM 19,80

Paul Wess, rođen 1936. godine, djeluje kao pastoralni radnik u župi Machstrasse u Beču. Objavio je dosad *Gemeindekirche – Zukunft der Volkskirche* (1976) i *Eine Frage bricht auf* (1982). Sad se uhvatio vrlo teške teme odnosa službenog crkvenog svećeništva i općeg svećeništva svih vjernika koje je kao stvarnost opet oživjelo poslije Drugog vatikanskog sabora. Paul Wess u ovom svom djelu analizira so-